

Klimat- och näringslivsdepartementet
Miljöprövningsenheten

kn.remissvar@regeringskansliet.se
lars.bryntesson@regeringskansliet.se

Er ref. KN2023/03016

2023-09-12

Yttrande över betänkandet Värdet av vinden - Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)

Förbundet har med intresse tagit del av remissen och har följande kommentarer.

Markägarna har genom sin rådighet över mark en central roll att spela i omställningen till ett fossilfritt samhälle. Elproduktion från vindkraft är ett viktigt inslag i en fossilfri energimix och många markägare är villiga att investera i vindkraft. En förutsättning är dock att tillståndsprocesserna är förutsägbara och tidseffektiva för att markägarna ska våga göra den stora investering som en vindkraftspark innebär. Av samma betydelse är rimliga kostnadsbördor.

Kommunernas roll genom sitt planeringsmonopol och rätt till veto är av avgörande betydelse vid anläggande av vindkraft. Likaså acceptansen hos personer bosatta inom det område som berörs av vindkraft.

I betänkandet finns flera förslag som kan skapa högre acceptans för etablering av vindkraftverk. Det finns dock en uppenbar risk för att förslagen inte kommer leda till en de facto högre sannolikhet för en lokal förankring och acceptans. Detta eftersom de föreslagna mekanismerna är indirekta och inte kommunen själv som får något förändrat incitament.

Förbundet välkomnar förslag om likformiga bedömningar (bedömningskriterier) i de olika kommunerna. Samordning i bedömningarna leder till förutsägbarhet.

Utöver de förslag som presenterats i betänkandet vill förbundet lyfta behovet att se över kommunernas vetorätt. Idag blir mer än 70% av alla vindkraftsprojekt inte av pga kommunalt veto. Vetorätten borde omformas till en rätt att yttra sig, liksom för alla andra intressen som kan beröras. Ett annat förslag som skulle öka viljan att etablera och investera i vindkraft är att fastighetsskatten för vindkraftsverk borde gå till kommunerna där parkerna är belägna.

Finansieringsvillkoret med syfte att skapa en acceptans ("lokalförankring") i lokalsamhället är intressant men skapar även otydlighet. Definitionen av lokalsamhälle, som är "avsiktligt allmän hållen", anges omfatta: "*föreningsliv, lokalt näringsliv, infrastruktur samt natur- och kulturmiljöer inom det geografiska område som påverkas av den förändring av landskapsbilden som en vindkraftspark innebär*" (s. 72). Därefter anges det att avgränsningen bör göras i det enskilda fallet, vid utformningen av finansieringsvillkoret.

Hur säkerställer man då att det inte är kommunen som de facto riktar stödet? Utredningen resonerar om detta och menar att det är tillståndshavaren som i slutändan ska välja vem som ska få stödet, efter samråd med lokalsamhällets föreningsliv. Frågan som uppstår är om denna lösning kommer skapa tydliga roller och en lämplig balans mellan kommunen, tillståndshavaren och "berörda bygdeföreningar och liknande". Det finns bara en möjlighet att i *efterhand* – för kommunen – att se till att lokalsamhället har fått sitt. Vem för lokalsamhällets talan innan? Hur svårt kommer det vara att få ersättningen? Hur lång kommer processen att vara? Kommer det vara värt för den enskilde att engagera sig i processen när utslaget är så osäkert? Det vill säga, är det bara lokala föreningar och dylikt som kommer ha en egentlig möjlighet att förhandla med tillståndsinnehavaren?

Det är även viktigt att notera att finansieringsvillkor som innebär fördyring av projekten kommer att försvåra vindkraftsbyggningen. Staten borde ta detta ansvar.

Bygdepeng (och ev ersättning till närboende) är bra och rimligt. Den bör dock inte ligga på mer än högst 1 procent av omsättningen, dvs som det nu är. Blir det för hög andel bromsas investeringsviljan.

Förslaget till inlösen av fastigheter kan komma att få en icke-avsedd negativ effekt. Det innebär osäkerhet och kan innebära höga kostnader, vilket bromsar investeringsviljan. Det riskerar leda till många tvister. Besvär för närliggande intressen skall beaktas (och beaktas redan idag) inom miljöprövningen.

Sveriges Jordägareförbund

Anders Grahn
Generalsekreterare